

29. december 1938, Krupina.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Gustávom M., predtým výpomocným krajiniským cestárom v obci Ďurkovce, ktorý vypovedal, že po vyhrážkach, týraní a hrozbách maďarských bezpečnostných orgánov bol donútený bez úradného povolenia prekročiť hranice Č-SR.

Zápisnica

Bez predvolania dostavil sa na tunajší úrad Gustav M., ktorý udáva nasledujúce:

V roku 1938 sa naša rodina presťahovala z Raztočna do Ďurkoviec, kde môj otec kúpil od istého F. z Balassagyarmatu (*Balšské Ďarmoty v Maďarsku*) 5 maďarských jutár poľa a menší domček. Majetok kúpil z voľnej ruky, bez sprostredkovania č-s. Pozemkového úradu. Keďže naša početná rodina nemohla z tohto malého majetoku vyžiť, zažiadal som si o miesto krajiniského cestára, ktoré miesto som po dlhšej procedúre aj dostal, a to na krajiniskej hradскеj Slovenské Ďarmoty – Čebovce – Senohrad na úseku 11 – 17 km. Stále bydlisko som mal v Čebovciach.

Pred obsadením obce Čebovce maďarskou vládou, išiel som do Nekiži (*Vinica*) k cestmajstrovi Jánovi Š., ktorý bol môj nadriadený, a prosil som ho, aby som sa mohol presťahovať z Čeboviec do niektorej obce na Slovensko, lebo sa bojím, že Maďari ma budú stíhať pre moju národnú a politickú činnosť. Cestmajster, ktorý sám utekal pred Maďarmi do Modrého Kameňa, mi povedal, aby som zostal na svojom mieste, že aj tak rádio hlásilo, že Slováci nemajú opúšťať svoje miesta, a potom ohľadne mojej osoby nemá žiadne úpravy od nadriadeného úradu.

Hneď o pár dní po obsadení Čeboviec maďarským vojskom prišiel ku mne na cestu cestmajster Eduard G. z Balassagyarmatu. Vyžiadaval si moje rodné dáta a nariadil mi, čo mám ďalej robiť. Súčasne mi oznámil, že maďarská vláda ako cestára ma prevezme.

Po niekoľkých dňoch už som pozoroval, že maďarskí vojaci sledia po každom mojom kroku až konečne 2. 12. 1938 maďarskí žandári mi doručili výmer, podľa ktorého ma dávajú pod policajný dozor a vykazujú ma z Ďurkoviec, z miesta môjho pobytu. Výmer mi súčasne nariad'oval, aby som sa denne v 11 hodín hlásil na notárskom úrade v Seľanoch.

Dňa 16. 12. 1938 prišli pre mňa maďarskí žandári a predviedli ma na Slúžnovský úrad v Želovciach. Tam ma vyšetroval hlavný slúžny a traja maďarskí dôstojníci. Vypytovali sa ma, kde môj otec bol legionárom, čo hovorovali Česi o Maďaroch, kde som slúžil ako č-s. vojak a konečne mi povedali, že som vraj povedal, že sa im ... (*vulgárne slovo*) na ich maďarskú korunu. Keď som sa k týmto inkriminovaným slovám nechcel priznať ani po prísnej vyhrážke, otvorili dvere do jednej izby, v ktorej boli 4 maďarskí vojaci. Akonáhle som vkročil do izby, vojaci na mňa skočili a začali ma bez akejkoľvek príčiny nemilosrdne biť. Pritom kričali, že som vraj dobrý vtáčik a či sa priznám, alebo nie. Keď som im povedal, že som nič nepovedal, ani ináč nič zlého neurobil, opäť ma udreli päsťou do tváre a potom zasekli prsty na rukách a na nohách pod dosku (ako do prešu) a nemilosrdne mi ich zvierali, takže od veľkej bolesti som až zamdlieval. Pri tomto týraní sa mi posmievali a zasa kričali: priznáš sa, koľko Maďarov si zabil?

Dňa 19. 12. 1938 maďarskí žandári ma vyzvali, aby som sa okamžite dostavil na Slúžnovský úrad v Želovciach. Z úradu ma zasa poslali k hlavnému slúžnemu, s ktorým v kancelárii sedeli ešte dvaja maďarskí dôstojníci. Tu ma vyzvali, aby som ihneď opustil Maďarsko. Ak

nie, bude som mnou beda. Ešte mi povedali, že ak na Slovensku prezradím, ako so mnou zaobchádzali, bude so mnou zle, keď raz Maďari obsadia celé Slovensko.

Dňa 20. 12. prišli ku mne žandári a povedali mi, aby som sa do večera toho istého dňa pratal z Maďarska, lebo už na druhý deň bude na mňa vydaný pátrací list. Keď som žiadal, aby mi dali aspoň nejaké potvrdenie, že musím opustiť Maďarsko, povedali mi, že mi nič nedajú a aby som šiel, kadiaľ viem, len aby ma tam už večer nedostihli. Hranicu som prekročil ilegálnym spôsobom.

V Maďarsku zostala moja manželka a 3-ročné dieťa, ktoré sú v Ďurkovciach u manželkiných rodičov.

Okrem toho mi tam zostalo aj celé bytové zariadenie, 1 kiosk a rôzne hospodárske zariadenie.

Žiadam, aby ku mne na Slovensko bola prepustená moja manželka s dieťaťom a aby sme mohli sem previesť aj zariadenie.

Zápisnica prečítaná a podpísaná.

Zapisovateľ:
Nečitateľný podpis, v. r.

Okresný náčelník:
Nečitateľný podpis, v. r.

Vypočutý:
Gustáv M., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

194

29. december 1938, Krupina.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Pavlom M., vyhosteným roľníkom z obce Ďurkovce, ktorý vypovedal, ako bol vyšetrovaný a perzekvovaný maďarskými žandarmi a donútený podpísať vyhlásenie o dobrovoľnom opustení územia Maďarska.

Zápisnica

Bez predvolania sa dostavil na tunajší úrad Pavel M., ktorý udáva:

V roku 1932 som sa presťahoval z Lipníka do Ďurkoviec, kde som si kúpil menší domček a 9 maďarských jutár poľa. Majetok som kúpil od istého F. z Balassagyarmatu (*Balašské Ďarmoty v Maďarsku*) a bez sprostredkovania č.-s. pozemkového úradu.

Po obsadení Ďurkoviec maďarským vojskom prišli do môjho domu traja maďarskí vojaci a zobrali môjho syna Ignáca M. a odviekli ho na vojenské veliteľstvo v Kamenných Kosiách. Tam sa začali od neho vypytovať, prečo sme si v Ďurkovciach vydobyli slovenskú školu, prečo sa muselo v Ďurkovciach bubnovať po slovensky a konečne, kto nás navádzal, aby sa v Ďurkovciach konali slovenské bohoslužby. Keď môj syn to nechcel prezradiť, začal ho poručík, ktorý ho vyšetroval, nemilosrdne biť rukou po tvári, na ktorej mal natiahnutú akúsi gumovú rukavicu a potom ešte chytil pušku a pažbou ho udrel po nose, takže mu aj zlomil kosť na koreni nosa.

Po tomto vyšetrovaní nebolo dňa, aby k nám neprišli a nežiadali nás ísť na obecný úrad. Denne sa nás vypytovali, čo sa jednalo o Maďaroch na schôdzkach republikánskej strany a prečo